

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Práce s textem – interpretace a analýzy
Název učebního materiálu:	Experimentující styl v Joyceově Odysseovi
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_CJ0406
Vyučovací předmět:	Český jazyk a literatura
Ročník:	4. ročník čtyřletého gymnázia, oktáva osmiletého gym.
Autor:	Marie Brožová
Datum vytvoření:	3. 5. 2013
Datum ověření ve výuce:	16. 9. 2013
Druh učebního materiálu:	Pracovní list
Očekávaný výstup:	Žák postihne s pomocí metatextů znaky, které spoluvytvářejí jedinečnost experimentálního Joycova stylu.
Metodické poznámky:	Pracovní list je možné využít k samostatné práci, práci ve dvojicích, či skupinové práci. Osvědčil se požadavek ústních odpovědí na základě písemných poznámek.

EXPERIMENTUJÍCÍ STYL V JOYCEOVĚ ODYSSEOVI

Není to žádná svévolná hra za účelem vyvolání čtenářského úžasu, nýbrž sám život: chvíli vidíme jednu postavu, pak druhou, pozorujeme most, vypráví se cosi o nějakém známém či neznámém, zaslechneme rozptýlené útržky rozhovoru; a tato současná fakta se v našem vědomí mísí se vzpomínkami na jiná fakta z minulosti, se sny a pokroucenými myšlenkami, se spřádáním životních plánů.

E. Sabato

Jeho způsob uchopení času odhaloval meze jednotlivce a naznačoval potřebu komunikace s druhými, nakonec však Joyce uchvátil samotný jazyk, z něhož si vytvořil soběstačný ozdobný ornament...

D. J. Boorstin

Jak přistrojil Bloom pohanovi občerstvení?

Do dvou šálků nasypal po dvou vrchovatých lžících, celkem tedy čtyři lžice Eppsova rozpustného kakaa, a podle návodu k použití, otištěného na obalu, po náležité době předepsaným způsobem a v předepsaném množství dolil na zředění přísady.

Jaké nadměrné známky zvláštního pohostinství dal hostitel svému hostu najevo?

Upustil od symposiarchálního práva na dvojchý šálek z napodobeného derbyjského pocelánu, který dostal darem od jediné dcery Millicent (Milly), místo něho si vzal stejný jako host a hostu vydatně, zato sobě skrovně posloužil vazkou smetanou, vyhrazenou obvykle k snídani jeho ženě Marion (Molly).

Byl si host těchto známek pohostinství vědom a zmínil se o nich?

Žertem ho na ně upozornil hostitel a on je vážně bral na vědomí, jak v žertovněvážném mlčení pili Eppsův předrahý tovar, životodárné kakao. (...)

Kdo pil rychleji?

Bloom, protože měl desetivteřinový náskok a z prohlubinky lžičky, jejímž držadlem stoupal ustavičný proud tepla, proti jednomu srknutí svého protějšku upíjel tři, proti dvěma šest, proti třem devět.

Podněty k interpretaci :

1. Jakou narativní techniku zvolil autor v textu?

2. Jak jsou v textu zastoupeny rovina vyprávěče a rovina postav?

3. Charakterizujte text z hlediska žánrového a svou odpověď doložte citacemi z románového úryvku.

4. Kongeniální překlad A. Skoumala přináší mj. mnoho neologismů. Která slova v textu považujete za neologismy a jak tato slova vznikla?

5. Pokuste se vytvořit resumé, které by postihlo znaky experimentálního stylu J. Joyce, přičemž můžete využít či polemizovat s výše uvedenými recenzemi.

Z ESEJE O J. JOYCEVI D. J. Boorstina

„Píšu teď knihu,“ říkal Joyce svému příteli Franku Budgenovi v roce 1918, „založenou na putování Odyssea. Odyssea mi slouží jako základní plán díla. Rozdíl je jen v tom, že hrdina je současný a bude putovat tak maximálně osmnáct hodin.“ Když tomu Budgen moc nerozuměl, zeptal se jej Joyce, zda zná „nějakou hotovou, beze zbytku napsanou postavu ve světové literatuře“. Budgen zkusil uvést Goethova Fausta či Shakespearova Hamleta, na což mu ovšem Joyce odpověděl, že nikoliv tito dva, ale právě Odysseus je pro něj „kompletní literární postavou“. Faust by to vůbec být nemohl. „Kromě toho, že to není ani zdaleka hotový člověk, není to vlastně vůbec člověk. Je starý, nebo mladý? Kde je jeho domov a odkud pochází jeho rodina? To vůbec nevíme. Nemůže být rovněž kompletní proto, že není nikdy sám.“

Odyssea se stala Joyceovi měřítkem, jímž porovnával svého hrdinu s „kompletním člověkem“. Později Budgeovi píše: „Myslím, že jsem ti již říkal, že moje kniha je moderní Odysseou. Každá kapitola v knize odpovídá nějaké příhodě Odysseově. Nyní píše pasáž o Laistrygonech, která odpovídá Odysseově příhodě s lidojedy. Můj hrdina jde na oběd.“

5. Objasněte, jak rozumíte pojmu „kompletní literární postava“? Souhlasíte se závěry J. Joyce ve vztahu k danému pojmu?

6. Putování jako základní výstavbový prvek přineslo autorovi možnost postihnout při stálé proměnlivosti stylových přístupů (vždy metaforicky vyjádřených smyslovými kvalitami, kterými jsou označeny jednotlivé kapitoly) složitou podobu moderního světa. Kde všude se protagonista ocitá a jak se postupně měnil váš vztah k protagonistovi, potažmo i k postavám jemu nejbližším (Štěpán Dedalus, Molly)?

Materiály: archiv autorky PL